

СТАН МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

У сучасних євроінтеграційних умовах велика увага приділяється роботі саме машинобудівних підприємств, оскільки ефективність їхнього функціонування визначає продуктивність праці в інших галузях економіки будь-якої розвинутої країни або країни, що розвивається.

Слід відмітити, що машинобудування – це потужний міжгалузевий комплекс галузей обробної промисловості з виробництва машин, обладнання, устаткування, приладів і пов'язаної з ними продукції для господарських потреб і потреб людини. Крім того, машинобудівний комплекс України – це багатогалузева система промислового сектору економіки України, яка налічує майже 4,5 тис підприємств.

В Україні розвинуто широкопрофільне машинобудування, підприємства якого формують складний, взаємопов'язаний машинобудівний комплекс. До його складу входять усі основні галузі машинобудування (рис. 1). Провідні місця посідають приладобудування, тракторне і сільськогосподарське машинобудування; розвиваються автомобілебудування, промисловість металевих конструкцій, верстатобудівна та інструментальна.

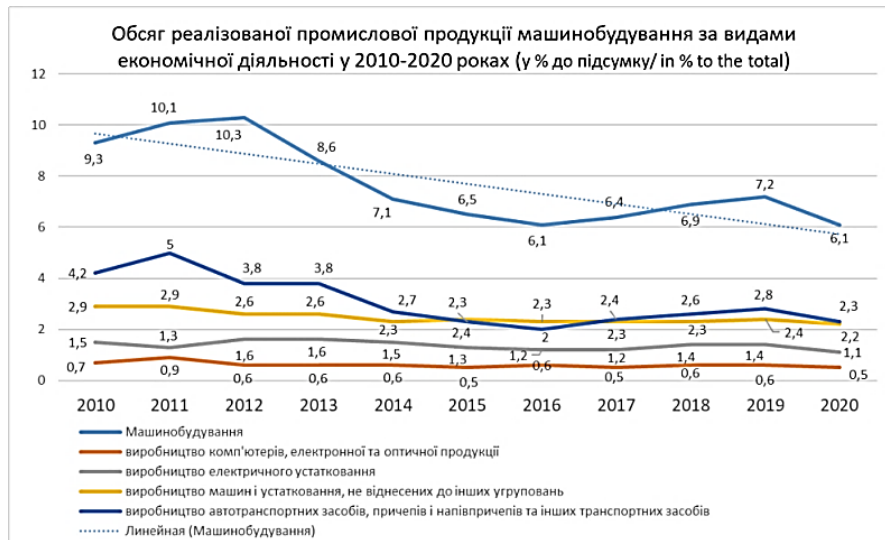

Рис. 1. Найбільші сектори машинобудування

Становлення і розвиток машинобудування тривало протягом кількох століть. У конструювання нових машин увесь час впроваджувалися все нові й нові відкриття фізики. Загальносвітовою тенденцією стало постійне ускладнення машин та розширення їх асортименту. Із часом машини почали робити все меншими за габаритами, тобто відбулася їх мініатюризація. Металомісткість зменшилася, водночас зросла праце- та наукомісткість виробництва. Набули розвитку такі новітні виробництва, як електроніка, робототехніка, біомеханіка, моделювання біологічних систем.

В галузевій структурі світової торгівлі продукцією машинобудування домінують виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (2 804 млрд. дол. США) та машини і устаткування (1 501 млрд. дол. США), на які сумарно припадає близько 60% обсягів торгівлі.

Обсяги реалізованої промислової продукції у всіх сегментах машинобудування в 2010–2020 рр. демонстрували наступну динаміку (рис. 2). Найвищі темпи зростання спостерігалися в торгівлі автотранспортними в 2010-2012 роках. Найменш розвиненим на теренах нашої держави продовжує залишатися такий напрям машинобудівної промисловості, як виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції.

Примітка: Річні дані щодо обсягів реалізованої продукції за результатами структурного обстеження підприємств сформовано за вирахуванням податку на додану вартість (ПДВ). Побудовано на основі даних [1].

Рис. 2. Обсяг реалізованої промислової продукції машинобудування у 2010–2020 роках

Також, аналіз стану машинобудівної галузі України свідчить про тривожні тенденції її розвитку. За останнє десятиріччя відчутно скоротилися частка великих та середніх машинобудівних підприємств, а малих навпаки – збільшилася.

Машинобудування відноситься до групи складного технологічного виробництва, тому для нього наявність інновацій рівнозначна конкурентоздатності.

Загальний обсяг витрат українських машинобудівних підприємств на інноваційну діяльність протягом 2010–2017рр. в номінальному вираженні збільшився на 28%, відповідно, з 2,44 млрд. грн. до 3,11 млрд. грн. Однак, частка витрат на інноваційну діяльність в структурі реалізації машинобудівної продукції знизилася із 2,43% в 2010 р. до 1,89% в 2017р. [2].

Перспективні напрямки розвитку машинобудування – створення видів підприємств і розширення міжгалузевих зв'язків, докорінна модернізація машинобудівних підприємств, розвиток нових галузей і випуск нових товарів, збільшення експортного потенціалу комплексу.

Література:

1. Державна служба статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/pr/orp_rik/arh_orp_rik_u.html
2. Машинобудівна галузь в Україні: потенціал та можливості для розширення експорту на період до 2021 року. – ДП «УКРПРОМЗОВНІШЕКСПЕРТИЗА». Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/Report_mechanical_engineering_Report_Final_05062019%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Report_mechanical_engineering_Report_Final_05062019%20(2).pdf)